

ת"פ 5482/08/16 - מדינת ישראל נגד שלמה בקרוביץ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 5482-08-16 מדינת ישראל נ' בקרוביץ

לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד גבריאל דניאל
נגד

הנאשם שלמה בקרוביץ
ע"י ב"כ עו"ד ערן צלניקר

גזר דין

1. הנאשם הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות איומים והחזקת סכין שלא למטרה כשרה. בהתאם להכרעת הדין, החזיק הנאשם ברכבו בסכין, ובמהלך ויכוח על רקע שימוש בדרך, איים על המתלונן בכך שנטל את הסכין לידו ונופף בה.

טיעוני הצדדים

2. המאשימה טענה, כי הנאשם פגע במעשיו בערך של שלום האדם ושלוות נפשו, וכן סיכן את המשתמשים בדרך. העובדה שהנאשם החזיק ברכבו בסכין בהישג יד ועשה בה שימוש לשם איום, מעידה על המסוכנות הנשקפת כתוצאה מעבירת החזקת סכין, באירוע שעלול היה להסתיים בפגיעה בגוף. בנסיבות אלה, טענה המאשימה כי מתחם הענישה נע בין מאסר קצר ל- 12 חודשי מאסר בפועל. בעניינו של הנאשם, אשר לא קיבל אחריות על מעשיו, בהתחשב בצורך בהרתעת הרבים, וכן תוך התחשבות בגילו של הנאשם אשר אין לחובתו כל רישום פלילי, עתרה המאשימה להטלת 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, מאסר מותנה וקנס.

3. ב"כ הנאשם טען, כי מדובר באירוע ספונטני ולא מתוכנן, בו לא נגרם כל נזק ואף לא היה פוטנציאל לכך, זאת בהתחשב בפסיביות שהפגין הנאשם לאורך האירוע. לטענתו, יש לתת דגש לכך שהמתלונן נהג בצורה תוקפנית ביותר ואילו הנאשם הגיב באופן מידתי על מנת להרתיע את המתלונן שהתנהגותו תרמה להתרחשות המקרה. במהלך טיעונו לעונש, טען ב"כ הנאשם כי היה על בית המשפט לשקול בהכרעת הדין את קיומה של הגנה עצמית, ולכל הפחות יש לראות בהתנהגות הנאשם כנמצאת קרוב לסייג הגנה זו. מתחם הענישה, בהתאם לעמדתו, נע בין אי הרשעה ועד מאסר קצר בעבודות שירות. בנסיבותיו של הנאשם, טען בא כוחו כי יש להורות על ביטול ההרשעה, שכן נסיבותיו מקיימות את שני הקריטריונים הנדרשים לכך. ביחס לפגיעה בנאשם - בנו המאומץ הוא בעל תעודת לידה מזויפת, המונעת ממנו לקבל אזרחות ודרכון ספרדי, על אף שהוא בעל תושבות ספרדית. הרשעת הנאשם תמנע

ממנו, כבעל שורשים ספרדיים, לקבל אזרחות, אשר תסייע בידי בנו לקבל אף הוא דרכון ספרדי, וכן תסייע לנאשם בפעילותו העסקית בספרד.

לגבי נסיבותיו האישיות של הנאשם, היפנה בא כוחו לכך שמדובר בתיק פלילי יחיד כנגדו, הדגיש את שירותו הצבאי המרשים בסיירת מטכ"ל, וכן את התנדבותו בעמותה הפועלת למען ילדים הנמצאים באחריות מוסדות רווחה. כיום, הנאשם חי עם בת זוג לה שני ילדים, אחד מהם בעל צרכים מיוחדים, אשר אימצו את הנאשם כאב.

בנסיבות כוללות אלה, עתר ב"כ הנאשם להורות על ביטול הרשעתו ולהטיל עליו של"צ.

הנאשם טען, כי הוא חש כקורבן "למשהו הזוי לגמרי שקרה בשלוש שניות". לדבריו, הוא משלם מחיר כבד מכל בחינה, כמעט ואינו מתפקד מזה כשנתיים והתנצל אם גזל מזמנו של בית המשפט.

דין והכרעה

אי הרשעה

4. סדר הדין מחייב את הרשעת מי שנמצא כי ביצע עבירה פלילית. סטיה מכלל זה והימנעות מהרשעה, תעשה בצמצום ובמשורה, כ"חריג שבחריגים", אך "במקרים יוצאי דופן" (ע"פ 8528/12 אלירן ציפורה נ' מדינת ישראל (3.3.2013) והאסמכתאות שם). בחינת סוגיה זו דורשת את תחולתם של שני תנאים מצטברים, כפי שנקבע בהלכת תמר כתב (ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3), 337 (1997): סוג עבירה המאפשר לוותר על ההרשעה, וכן פגיעה חמורה בשיקום הנאשם בעצם הרשעתו. בית המשפט העליון ייחד הליך זה, לאותם מקרים מיוחדים בהם קיים חוסר פרופורציה קיצוני בין עוצמת פגיעת ההרשעה בנאשם, לבין התועלת הציבורית הכללית כתוצאה מהרשעה זו (רע"פ 9118/12 אלכסנדר פריגין נ' מדינת ישראל, (1.1.2013) והאסמכתאות שם). עוד נקבע, כי לשם בחינת פגיעתה של הרשעה בשיקום הנאשם, עליו להצביע על פגיעה קשה וקונקרטית בשיקומו, ולבסס טענות אלה בתשתית ראייתית מתאימה (רע"פ 7224/14 משה פרנסקי נ' מדינת ישראל, (10.11.2014); רע"פ 54/15 פלוני נ' מדינת ישראל (27.1.2015)).

5. בית המשפט העליון שנה והדגיש, את הצורך המשמעותי בהתגייסות בתי המשפט למלחמת חומרה ב"תת תרבות הסכין", על כל גילוייה, לרבות החזקת סכין העלולה להביא לידי תוצאות קשות ואף קטלניות, בלא כל תכנון מוקדם. אין לדעת ולשער כיצד יתפתח יומו של אדם אשר ברשותו סכין זמינה, האם יחליט לעשות בה שימוש וכיצד. האיסור הקבוע בעבירת החזקת סכין, נועד להגן על שלום הציבור וביטחונו, ואף על ערך קדושת חיי אדם. לפיכך, עמד בית המשפט על המסוכנות הרבה והצורך בהרתעת הרבים בגין עבירה זו, תוך נקיטה בענישה מחמירה:

"לא נלאה, בהמשך לפסקי דין רבים שיצאו מתחת ידו של בית משפט זה, כולל בימים אלה ממש, להצהיר בקול רם וצלול על הצורך במאבק שיפוטי ב"תת תרבות הסכין", וזאת בכל גילוייה - בין ה"קלים" כהחזקת סכין, ובין הקשים במיוחד, דקירות שסופן אף מוות רחמנא ליצלן"
(ע"פ 7924/05 אבו דעוף נ' מדינת ישראל פסקה ו' (11.1.2007)).

באופן דומה, אף המחוקק ראה לנכון להחמיר במידת הענישה, וקבע כי מדובר בעבירה מסוג פשע אשר העונש המירבי הקבוע בצדה הוא 5 שנות מאסר.

במקרה הנדון, בנוסף לעבירה זו, מדובר גם בעבירת איומים באמצעות סכין, המהווה אף היא פגיעה בשלומו של אדם ובביטחונו.

חומרת עבירת החזקת סכין, הביאה לקביעה כי מדובר בעבירה שאינה מאפשרת הימנעות מהרשעה:

"אין צורך להכביר במילים באשר לחומרה שהמחוקק ובתי המשפט מייחסים לעבירה של החזקת סכין. עצם החזקתה של סכין, היא שהופכת אותה לזמינה ומדיניות הפסיקה להחמרה בעבירות אלה אינה מאפשרת ויתור על הרשעה"
(רע"פ 529/10 אריאל שאלתיאל נ' מדינת ישראל (1.2.10) (להלן: "עניין שאלתיאל")).

בית המשפט אף חידד, כי חומרת העבירה גוברת על פגיעה בנאשם מסוים:

"אמת, ייתכן וכתוצאה מהרשעה זו תיפגע דרכו המקצועית של המבקש, אולם ראוי היה כי ישקול תוצאה זו בטרם מעשה. מנגד, עמד בית משפט זה לא פעם על האינטרס הציבורי שבמיגור התופעה בה צעירים נושאים על גופם כדבר שבשגרה סכינים בפרט ושאר כלי משחית בכלל... סכין זו המוחזקת בהיחבא שלא כדין, הינה בבחינת האקדח שתיאר אנטון צ'כוב, הנראה במערכה הראשונה וסופו לירות במערכה השלישית, ועם כך לא ניתן להשלים"
(רע"פ 4079/10 אימן ג'בשה נ' מדינת ישראל (23.8.10) (להלן: "עניין ג'בשה")).

6. לשם ביסוס טיעונו בשאלת ההרשעה, צירף בא כוח הנאשם מספר פסקי דין, בהם הסתיים ההליך ללא הרשעה, בגין עבירת החזקת סכין. בכל המקרים שצורפו, מדובר בפסקי דין שניתנו בבתי משפט השלום. ההחלטה היחידה אליה הפנו פסקי דין אלה, שניתנה בבית המשפט העליון, היא במסגרת רע"פ 3446/10 אל חלים נ' מדינת ישראל (6.4.11). עיון באותו פסק דין מעלה, כי מדובר בהחלטה תמציתית ביותר אשר התמקדה בעיקר בכך שפסק דינו של בית משפט השלום היה מנומק, לעומת החלטתו נעדרת ההנמקה של ממש של בית המשפט המחוזי, ומכאן התקשה בית המשפט העליון להבין את הצורך בהתערבות בהחלטת הערכאה הראשונה, בה נקבע כי ההליך יסתיים ללא הרשעה. לעומת פסק דין בודד זה, אשר הנמקתו לא נגעה במהות העניין הנדון, עמד בית המשפט העליון, במקרים

רבים, על חומרת העבירה והצורך בהרשעת מבצעה, על מנת להילחם בה: **עניין שאלתיאל; עניין ג'בשה**; רע"פ 4200/12 **אבו זניד נ' מדינת ישראל** (27.6.12); רע"פ 1490/12 **אבו גוש נ' מדינת ישראל** (15.7.12); רע"פ 2609/12 **חלבי נ' מדינת ישראל** (19.8.12); רע"פ 1949/15 **אימאן תקרורי נ' מדינת ישראל** (2.4.15); רע"פ 632/14 **גטהון אדוניה נ' מדינת ישראל** (31.7.14).

לפיכך, ובהתחשב בנסיבות המקרה, אופי הסכין שהחזיק הנאשם ברכבו, והעובדה שעשה בה שימוש לשם איום על רקע סכסוך בדרך - העבירות בהן הורשע הנאשם במקרה זה אינן מאפשרות את סיום ההליך ללא הרשעתו.

7. למעלה מהדרוש, בהתחשב בכך שסוג העבירה אינו מאפשר את סיום ההליך ללא הרשעה, אתייחס בתמצית לפגיעת ההרשעה בנאשם. ב"כ הנאשם טען לפגיעת ההרשעה בבנו של הנאשם, החפץ בקבלת דרכון ספרדי ואף בנאשם הזקוק לדרכון זה לצורך עסקיו חובקי העולם. המסמך שהוצג לשם ביסוס הטיעון בדבר עסקי הנאשם (טנ/3), אינו נושא כל תאריך, כך שקשה להתייחס לפעילות בינלאומית כלשהי של הנאשם בתקופה רלוונטית. ודאי היה בידו של הנאשם לתמוך את טיעוניו בראייה כלשהי, לגבי עבודה מחוץ לארץ, הדורשת את קיומו של דרכון זה, אשר היעדרו לכאורה לא פגע בעסקיו הבינלאומיים לאורך שנים. בנוסף, לא הובהר כיצד ומדוע נמנע הנאשם, ככל שאכן זקוק היה לדרכון זה, מהגשת בקשה מתאימה החל מכניסת החוק למתן אזרחות ספרדית ליוצאי ספרד לתוקף, ועד לביצוע העבירה. באופן דומה, לא הוצגה ראיה כי הרשעה בודדת בגין העבירות בהן הורשע הנאשם, תמנע את קבלת האזרחות הספרדית, אלא הוצג מסמך ממקור לא ברור ולפיו יש לצרף תעודת יושר לבקשה.

לגבי הפגיעה בבנו של הנאשם, ניתן היה לצפות לראייה כלשהי, פרט לעצם טיעון ב"כ הנאשם בעל פה, כי אכן בנו של הנאשם מתגורר בספרד וזקוק לקבלת דרכון ספרדי בעיתיו הנוכחי. לצד זאת, מהמסמך שהוגש (טנ/3) עולה כי בת זוגו לשעבר של הנאשם, אם בנו, נושאת אזרחות צרפתית, כך שלא הובהר מדוע יימנע מהבן לקבל אזרחות זרה, דרכון אירופאי, באמצעות אמו.

לפיכך, אף התנאי המצטבר הנדרש, של פגיעה קשה וקונקרטית בנאשם ובסיכויי שיקומו, לא הוכח דיו, ואין מדובר במקרה בו מידת הפגיעה בנאשם עולה על האינטרס הציבורי שבהרשעתו.

אני קובע כי הרשעת הנאשם תיוותר על כנה.

מתחם הענישה

8. חומרת העבירות, הערכים המוגנים והפגיעה בהם - פורטו לעיל. בנוסף, יש להתייחס לגורם משמעותי בעת קביעת מתחם הענישה, הוא בחינת נסיבות ביצוע העבירה, לה דרגות חומרה משתנות בנסיבות שונות (ע"פ 1127/13 **עמאואל גברזגיי נ' מדינת ישראל**, פסקה 25 (15.01.2014)).

אופי הסכין בה החזיק הנאשם, מעצים את המסוכנות הנשקפת מביצוע עבירה זו. למעשה, מדובר בסוג של פגיון ארוך, אימתני, שאורך להבו, החד משני צדיו, הוא למעלה מ-17 ס"מ. אמנם, די בצילומי הסכין (ת/7) על מנת ללמוד על פוטנציאל הנזק של כלי משחית זה, אך אין כמראה עיניים: המוצג שנתפס והוצג בבית המשפט, הותיר את חותמו כסכין חריגה, שמסוכנותה זועקת. זאת ועוד: הנאשם החזיק בסכין בתוך רכבו, בסמוך לידו, בין מושב הנהג לבלם היד, באופן המאפשר לו אחיזה מיידית בה, אף תוך כדי נהיגה. השילוב של החזקת הסכין ונגישותה, עם פוטנציאל התפרצות אירוע אלים על רקע שימוש בדרך, גבה לא פעם קורבנות.

במקרה הנדון, יש לתת משקל לחלקו של המתלונן, ממנו התרשמתי כאדם תקיף ותוקפני, אשר ניגש נסער אל רכבו של הנאשם (סעיף 9 להכרעת הדין), ולולא התנהגותו, לא היה הנאשם מאיים באמצעות הסכין. בנוסף, אני מוצא לתת משקל, בעת הערכת פוטנציאל הסיכון, להתנהגות הנאשם אשר נמנע מעימות פיזי עם המתלונן, נמלט מהמקום ולא חתר למגע.

לצד קטיעת פוטנציאל הנזק בשל החלטת הנאשם לנסוע מהמקום, לא ניתן להתעלם מכך שבטרם עשה כן - נטל הנאשם את הסכין לידו ואיים באמצעותה, בכך שנוסף בה בעת שהמתלונן בסמוך אליו, מעבר לדלת הרכב בו נהג הנאשם. ניתן רק לדמיין בפלצות, כיצד האירוע עלול היה להסתיים, לו היה נוצר מגע בין הנאשם לבין המתלונן. מקרה זה ממחיש את חשיבות האיסור בהחזקת סכין, אשר נגישותה מאפשרת שימוש בה בנסיבות בלתי צפויות, שימוש העלול להסתיים באסון, כפי שציין בית המשפט בדיון במקרה בו דקירה אחת הביאה למוות מיותר של צעיר בן 18:

"גם בענייננו הדגש הוא לא רק על עצם הדקירה, אלא על העובדה שמראש היה המערער מצויד בסכין...ואף זאת לרוע המזל, המרחק בין סכין המצוי בכיס - לבין שליפתו, הוא קצר ביותר והתוצאות הטראגיות אינן מאחרות לבוא"
(ע"פ 6508/05 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (13.9.2006)).

אציין עוד, כי איני מקבל את טיעון ב"כ הנאשם לפיו היה על בית המשפט להתייחס בהכרעת הדין לטענת הגנה עצמית, אשר כלל לא עלתה בסיכומי ב"כ הנאשם: גרסאות הנאשם נדחו על ידי בהכרעת הדין כבלתי אמינות, דוגמת הטענה לגבי אחיזה במקטרת, או הטענה בדבר פתיחת דלת הנהג ומשיכת הנאשם על ידי המתלונן. לפיכך, קשה לקבל את הטענה כי פעולת הנאשם היתה לשם הגנה עצמית, זאת מבלי לפרט יתר על המידה בשלב זה של מתן גזר הדין. כאמור, איני מבטל את חלקו של המתלונן, אשר נהג באופן בלתי מקובל, גם אם, למרבה הצער, נפוץ בכבישי המדינה, ואולם נתון זה הוא בעל משמעות בסוגית האיומים ולא בנוגע לעבירת החזקת הסכין ברכב, אשר החלה זמן רב בטרם פגש הנאשם במתלונן.

9. בחינת הפסיקה הנוהגת לגבי עבירת החזקת סכין, מעלה כי ניתן להצביע על ענישה מגוונת, בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה ולנסיבותיו של מבצעה: החל מעונש של"צ (רע"פ 632/14 אדוניה נ' מדינת ישראל (31.7.14); דרך מאסר בעבודות שירות (עפ"ג"ת"א) 22820-12-09 מדינת ישראל נ' רועי קאסר (10.3.2010), עפ"ג"י-ם) 38442-12-15 איימן אבו הייכל נ' מדינת ישראל (8.8.2016), עפ"ג"ת"א) 55618-12-14 ולדימיר איונוב נ' מדינת ישראל, (27.4.2015); ועד מאסר בפועל עמוד 5

למשך חודשיים, לגבי נאשמים ללא כל עבר פלילי, לגביהם התקבל אף תסקיר חיובי (רע"פ 9400/08 מועטי נ' מדינת ישראל (20.11.2008), רע"פ 2932/08 מרגאן נ' מדינת ישראל (12.6.2008)), ומאסר למשך שמונה חודשים, לגבי נאשם בעל עבר פלילי אשר החזיק בסכין "יפני" סגור (עפ"ג (מרכז) 32376-12-09 מוחמד שביטה בן פחר נ' מדינת ישראל (9.2.2010)).

אמנם, ישנם מקרים שהסתיימו בריצוי שעות של"צ, ואולם הכלל בעבירות אלה מחייב הטלת מאסר, כפי שציין בית המשפט המחוזי בירושלים: **"ראוי להדגיש כי במקרים 'רגילים' הענישה בגין החזקת סכין היא מאסר בפועל"** (ע"פ-י-ם) 35313-03-14 טל גרינפלד נ' מדינת ישראל, (6.7.2014).

רמת הענישה בגין עבירת איומים, מגוונת ומשתנה, זאת בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה, אשר בעלת מנעד רחב מאד, כל מקרה לגופו.

יש לזכור, כי רמת הענישה הנוהגת מהווה אך את אחד ממרכיבי שיקול הדעת בעת קביעת מתחם הענישה:

"אין לטעות ולזהות בין מתחם העונש ההולם לבין טווח הענישה הנהוג. מדובר ב"יצורים" שונים. מתחם העונש ההולם מגלם, כאמור, הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים, כאשר מדיניות הענישה הנהוגה בעבירה הנדונה הוא רק אחד מהם" (ע"פ 1323/13 רך חסן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (5.6.2013)).

10. לאחר ששקלתי את הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם, את נסיבות ביצוע העבירה והפסיקה הנוהגת, זאת תוך דגש על עקרון ההלימה, אני קובע כי מתחם הענישה במקרה זה נע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שרות, ועד לעשרה חודשי מאסר בפועל.

העונש המתאים

11. אין לזקוף לחובת הנאשם, את העובדה שבחר לנצל את זכותו הבסיסית לכפור במיוחס לו ולנהל הוכחות. יחד עם זאת, עובדה זו מצביעה על הצורך בענישה ממשית, זאת בהצטרף לעמדת הנאשם אשר עד כה רואה בעצמו קורבן ואינו מפנים את חומרת מעשיו, לכל הפחות לגבי עבירת החזקת הסכין שחומרתה הומחשה בנסיבות מקרה זה. בנוסף, כפי שפורט לעיל בהרחבה, יש מקום להתחשב בצורך בהרתעת הרבים בגין עבירת החזקת סכין. השילוב שבין אופי הסכין, למיקומה ברכב והשימוש שעשה בה הנאשם במהלך סכסוך בכביש, מחייב ענישה ברורה, חדה, בעלת מסר בלתי מתפשר.

לצד הצורך בענישה משמעותית, יש לתת משקל לנסיבותיו האישיות של הנאשם: מדובר בנאשם בן 60, נעדר כל עבר פלילי, אשר תרם לאורך שנים לביטחון המדינה, ובהמשך תרם לחוסנה החברתי בדרך של התנדבות למען אוכלוסיה מוחלשת. כמו כן, כיום הנאשם משמש אב לילד בעל צרכים מיוחדים, עובדה בעלת משמעות לגבי השפעת אופי העונש, על הנאשם ועל הקרובים לו. הנתונים שיש לזקוף לזכות הנאשם, ישמשו בעיקר בעת קביעת סוג העונש, ומעט בלבד לשם קביעת משכו.

לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

1. מאסר למשך 4 חודשים, שירוצה בעבודות שרות, בהתאם לחוות דעת הממונה.
2. מאסר למשך 6 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך 3 שנים מהיום עבירה בה הורשע.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ו' אב תשע"ח, 18 יולי 2018, במעמד הצדדים.